

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

11. funkční období

129

Návrh na působení sil a prostředků rezortu
Ministerstva obrany v Litvě, Estonsku,
Lotyšsku a Polsku v rámci
Posílené předsunuté přítomnosti NATO

2017

Návrh
U S N E S E N Í
S e n á t u
P a r l a m e n t u Č e s k é r e p u b l i k y
z schůze dne 2017

k návrhu na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v Litvě, Estonsku, Lotyšsku
a Polsku v rámci Posílené předsunuté přítomnosti NATO

Senát

- I. v y s l o v u j e souhlas s působením sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v Litvě, Estonsku, Lotyšsku a Polsku v rámci Posílené předsunuté přítomnosti NATO v období od 1. ledna 2018 do 31. ledna 2019 v celkovém počtu do 290 osob,

- II. ž á d á vládu, aby informovala Senát Parlamentu ČR o působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v Litvě, Estonsku, Lotyšsku a Polsku v rámci Posílené předsunuté přítomnosti NATO v roce 2018, a to nejpozději do 30. června 2019 a o působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v Litvě, Estonsku, Lotyšsku a Polsku v rámci Posílené předsunuté přítomnosti NATO v roce 2019, a to nejpozději do 30. června 2020.

Předkládací zpráva pro Parlament České republiky
Návrh na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v Litvě, Estonsku,
Lotyšsku a Polsku v rámci Posílené předsunuté přítomnosti NATO

ÚVOD

Od roku 2014 probíhá v rámci NATO komplexní adaptace na zásadní změny bezpečnostního prostředí. Na východě Evropy Ruská federace otevřeně realizuje své mocenské ambice, a to i za použití vojenské síly. Přitom se nezdráhá porušovat normy mezinárodního práva, včetně narušení územní celistvosti okolních zemí. Vůči členským zemím NATO a EU používá řadu nástrojů hybridní kampaně včetně cílených dezinformačních aktivit a kybernetických útoků.

Na summitu ve Varšavě v červenci 2016 NATO potvrdilo připravenost čelit současným komplexním výzvám. Opatření přijatá v rámci Akčního plánu připravenosti (Readiness Action Plan, RAP) byla postupně rozpracována v komplexní rámec vedoucí k posílení společné obrany a odstrašení, a to především, s ohledem na ruskou hrozbu, mj. ustavením mnohonárodních bojových uskupení Posílené předsunuté přítomnosti v Litvě, Estonsku, Lotyšsku a Polsku. Jedná se o přiměřenou reakci na změněné bezpečnostní prostředí vyvolané agresivními kroky Ruska vůči Ukrajině.

Tato opatření NATO doplnilo připraveností vést s Ruskem smysluplný dialog za účelem zvýšení transparentnosti vojenských aktivit a snížení rizika incidentů.

1. Politicko–bezpečnostní situace

Ruská anexe Krymu v roce 2014 a další kroky Ruska jako např. vojenské aktivity a podpora protivládních sil na východní Ukrajině, zvýšená vojenská přítomnost v blízkosti hranic pobaltských států, Polska a v Baltském moři či neohlášená robustní vojenská cvičení, vedly nejen u pobaltských států (Litva, Lotyšsko a Estonsko) a Polska ke zvýšení obav před možnou ruskou agresí. Na národní úrovni proto tyto státy přijaly řadu opatření (např. navýšení obranných výdajů, posílení obranyschopnosti vůči hybridním hrozbám a informační válce, výstavba nových útvarů a někde dokonce i znovuzavedení základní vojenské služby). Tyto obavy posiluje rovněž skutečnost, že pro Rusko, s ohledem na společnou minulost a existenci silné ruské menšiny ve všech třech pobaltských zemích, představuje tento region strategicky významný prostor. Roli v uvažování pobaltských zemí hraje i energetická závislost na Rusku.

Na půdě Organizace Severoatlantické smlouvy požádaly tyto země o posílení alianční schopnosti odstrašení a obrany, včetně větší vojenské přítomnosti spojeneckých sil na svých teritoriích.

Na summitu NATO ve Walesu v září roku 2014 proto spojenci přijali RAP obsahující mimo jiné opatření na ujištění východních spojenců (tzv. Assurance Measures). V rámci těchto opatření zde byla významně posílena rotační přítomnost aliančních pozemních, vzdušných a námořních sil. Mezi hlavní adaptační opatření NATO na změněné bezpečnostní prostředí v Evropě, které se přímo dotýkají posílení obrany i pobaltských států, patřilo posílení Sil rychlé reakce NATO (NATO Response Force, NRF), a to zejména vytvořením uskupení Sil velmi vysoké pohotovosti (Very High Readiness Joint Task Force, VJTF), jejichž část bude možné použít pro účely kolektivní obrany již do 48 hodin. Na území tří pobaltských států a dále Bulharska, Rumunska, Polska, Slovenska a Maďarska byly rovněž vytvořeny nové malé prvky velení a řízení, tzv. NATO Force Integration Units (NFIUs), jejichž hlavním účelem je připravit podmínky pro přijetí NRF a případně dalších spojeneckých posil na území těchto států v případě jejich napadení.

Letouny členských států NATO se rovněž průběžně podílejí na ochraně vzdušného prostoru tří pobaltských států (Air Policing), u něž v důsledku zhoršené bezpečnostní situace došlo ke kapacitnímu posílení. Základnou této alianční mise byla až dosud pouze litevská letecká základna v Šiauliai, od roku 2014 nabízí Estonsko též nově rekonstruovanou leteckou základnu Ämari pro vojenskou přítomnost NATO a jejích členských států a jako plnohodnotnou základnu pro Air Policing.

Přímé angažmá ČR v kolektivní obraně pobaltských států NATO zahájil již český příspěvek do Air Policingu v Litvě v letech 2009 a 2012. Česká republika následně dále přispěla k ujištění východních spojenců - podílí se na NFIUs, aktivně se zapojuje do NRF a poskytuje substantivní příspěvky do VJTF a účastnila se mnoha cvičení k ujištění spojenců. Aktuálně spolu se státy Visegradské skupiny (V4) od ledna 2017 přispívá ke zvýšení bojové přípravy ozbrojených sil pobaltských států formou společných výcvikových aktivit. Ze strany V4 se jedná o mechanizované/pěší roty, které rotují v pobaltských státech následovně: v prvním čtvrtletí působila rota AČR v Litvě, ve druhém čtvrtletí slovenská rota v Lotyšsku, ve třetím čtvrtletí maďarská rota v Estonsku a ve čtvrtém čtvrtletí polská rota v Lotyšsku. Ministerstvo obrany ČR dále předpokládá opětovné zapojení do ochrany vzdušného prostoru pobaltských států v roce 2019.

Nejvýraznějším závěrem v rámci posílení alianční schopnosti odstrašení a obrany bylo rozhodnutí summitu NATO ve Varšavě o rozmístění čtyř aliančních mnohonárodních bojových uskupení v Estonsku, Litvě, Lotyšsku a Polsku v rámci tzv. Posílené předsunuté přítomnosti (enhanced Forward Presence, eFP).

2. Charakteristika konceptu Posílené předsunuté přítomnosti NATO

EFP spočívá v permanentní přítomnosti mnohonárodních bojových uskupení členských států NATO na bázi posílených mechanizovaných praporů (cca 1000+ osob) v pobaltských státech a v Polsku. Činnost jednotlivých bojových uskupení řídí a odpovědnost za jejich výstavbu a trvalé naplnění nesou vedoucí země, které jsou zároveň největšími poskytovateli sil a prostředků. Vedoucí země v bojových uskupeních budou působit dlouhodobě, další spojenci pak budou vojensky přispívat na principu dobrovolnosti a rotačním způsobem. Vedoucí zemí pro Estonsko je Velká Británie, pro Litvu Německo, Kanada pro Lotyšsko a USA pro Polsko. Vedoucí země vyzvaly spojence k poskytnutí národních vojenských příspěvků do zmíněných uskupení. První jednotky eFP byly rozmístěny

v pobaltských státech začátkem roku 2017 s tím, že operační schopnosti bude dosaženo do poloviny června 2017.

Účelem eFP je posílení obranyschopnosti nejvíce exponované části východního křídla NATO. Jedná se z vojenského pohledu o malou přítomnost, jejímž hlavním účelem je posílit kolektivní odstrašení demonstrací alianční solidarity a odhodlání bránit členy aliance. Napadení hostitelské země by tak díky přítomnosti sil eFP pro agresora podstatně navýšilo riziko iniciace válečného konfliktu i se všemi přispěvatelskými státy se všemi politickými, vojenskými a hospodářskými dopady z toho vyplývajícími. Tímto způsobem je tak viditelně demonstrován a posílen závazek kolektivní obrany členských států NATO zakotvený v článku 5 Severoatlantické smlouvy. Uvedený koncept eFP by tak měl zaručit dostatečnou úroveň odstrašení před jakoukoli agresí proti spojencům na východním křídle Aliance.

V případě, že by toto odstrašení selhalo a k napadení hostitelského státu by i přesto došlo, se pak počítá s použitím bojových uskupení eFP ve prospěch obrany konkrétní napadené hostitelské země. Bojová uskupení eFP by v takovém případě působila společně s obrannými silami hostitelské země, NRF a následnými hlavními silami Aliance a podílela by se tak na kolektivní obraně proti agresorovi v souladu s čl. 5 Severoatlantické smlouvy.

3. Návrh na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany

Česká republika, v souladu se závěry summitu NATO ve Varšavě z července 2016, považuje za správné tuto novou alianční iniciativu, která vyjadřuje odhodlání členských států NATO společně bránit suverenitu a teritoriální integritu spojenců na východním křídle Aliance, podpořit konkrétním vojenským příspěvkem.

Účast České republiky v eFP je logickým pokračováním naší dosavadní politiky a aktivit ve prospěch bezpečnosti a obrany východního křídla NATO. Zapojení do eFP se navrhuje v rámci dvou bojových uskupení:

- 1) rotním úkolovým uskupením (RÚU) na bázi mechanizované roty do bojového uskupení vedeného Německem na území Litvy (DEU eFP BG) v počtu do 250 osob na dobu od 1. května 2018 do 31. ledna 2019. Základ RÚU bude tvořit mechanizovaná rota s obrněnými vozidly Pandur posílená ženijní četou, zdravotnickým prvkem, četou palebné podpory a logistickou jednotkou. Zapojení do bojového uskupení vedeného Německem také naplňuje dlouhodobý zájem obou zemí o užší a konkrétně vyjádřenou spolupráci ve vojenské oblasti. Hlavní základna DEU eFP BG se nachází ve výcvikovém prostoru litevské armády Rukla (cca 25 km severovýchodně od Kaunasu) a Německo se částečně podílí na dobudování, respektive renovaci její infrastruktury. Základna umožňuje ubytování jednotek a skladování požadovaného objemu zásob a munice.
- 2) minometnou četou do bojového uskupení vedeného Kanadou na území Lotyšska (CAN eFP BG) v počtu do 40 osob na dobu od 1. ledna 2018 do 31. ledna 2019. CAN eFP BG bude soustředěno na lotyšské vojenské základně ve výcvikovém prostoru Adazi (cca 45 km severovýchodně od Rigy) s existující infrastrukturou, která je postupně renovována a doplňována potřebnými objekty pro celé bojové uskupení.

Vedle demonstrace připravenosti bránit suverenitu spojenecké země před agresorem, bude RÚU během svého působení plnit úkoly výcviku především na území Litvy a minometná četa primárně v Lotyšsku, a to samostatně, společně s jednotkami hostitelské země a/nebo s dalšími aliančními jednotkami. Společné výcvikové aktivity a cvičení mohou probíhat na území všech pobaltských států a Polska.

Po dobu působení budou RÚU (v rámci DEU eFP BG) a minometná četa (v rámci CAN eFP BG) plnit stanovené mírové úkoly podle rozhodnutí vojenských orgánů NATO. V případě ozbrojené agrese proti území států NATO se budou obě jednotky podílet na kolektivní obraně podle čl. 5 Severoatlantické smlouvy podle rozhodnutí příslušných politických a vojenských orgánů NATO. I pro jednotky vyčleňované do eFP platí obecný princip, že síly vyčleňované pod spojenecké operační velení NATO nadále zůstávají pod úplným velením vysílajícího státu.

V eFP budeme působit dlouhodobě s tím, že jednotlivá nasazení budou vycházet z dohody s vedoucími zeměmi.

4. Právní aspekty

Působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v pobaltských státech a Polsku má mezinárodněprávní i vnitrostátní právní aspekty.

Toto působení je v souladu s mezinárodním právem, opírajícím se o právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu zakotvené v článku 51 Charty OSN. Bude realizováno na základě Severoatlantické smlouvy a se souhlasem pobaltských států a Polska (Koncept eFP byl schválen hlavami států a vlád členských států NATO na summitu ve Varšavě ve dnech 8. – 9. července 2016). Jelikož se jedná o vyslání ozbrojených sil ČR do zahraničí, podle čl. 43 odst. 3 písm. a) Ústavy ČR je nutný souhlas obou komor Parlamentu ČR.

Právní postavení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany na území pobaltských států a Polska se bude řídit Dohodou mezi smluvními stranami Severoatlantické smlouvy o statutu jejich ozbrojených sil (Status of Forces Agreement, SOFA).

5. Financování

Financování navrhovaného působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany bude zabezpečeno z rozpočtové kapitoly MO. V případě RÚU jsou celkové náklady odhadovány na 288 mil. Kč a na působení minometné čety na 74 mil. Kč. Celkové odhadované náklady jsou 362 mil. Kč.

ZÁVĚR

Navrhované působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v pobaltských státech a Polsku je konkrétním příspěvkem České republiky k obraně spojenců na východním křídle Aliance před možnou agresí. Bude se jednat o silný politický a praktický výraz solidarity a ochoty naplňovat závazek vzájemné obrany. Pravidelné a dlouhodobé působení našich jednotek v pobaltských státech a Polsku, doprovázené komplexním výcvikem i v rámci spojeneckých uskupení, rovněž přispěje v dlouhodobějším horizontu k rozvoji interoperability

AČR a jejích schopností efektivně bránit svrchovanost a územní celistvost ČR a jejích spojenců.

Navrhované působení bude spojenci vysoce hodnoceno a posílí bilaterálně-bezpečnostní relaci jak s klíčovým regionálním strategickým partnerem SRN a transatlantickým spojencem Kanadou, tak i s pobaltskými zeměmi.

Vláda svým usnesením ze dne 10. května 2017 projednala a schválila Návrh na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v Litvě, Estonsku, Lotyšsku a Polsku v rámci Posílené předsunuté přítomnosti NATO.

V Praze dne 10. května 2017

Předseda vlády:

Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.

Kalkulace nákladů

POSKYTNUTÍ POMOCI DO ZAHRANIČÍ

(pro případy mírových a záchranných operací)

<u>Vyžadující resort (orgán):</u>	<u>Termín nasazení:</u> 5/2018 až 1/2019	<u>Stát (region):</u> Litevská republika
<u>Název operace, typ:</u> eFP v Litvě		
<u>Vyčleňovaná jednotka:</u> RÚU/PANDUR		
<u>Počet osob:</u> do 250 osob		<u>Předpokládaná délka nasazení:</u> 9 měsíců (1 rotace)

KALKULACE

Náklady na pořízení HIM a NHIM	0,00 Kč
- rozpis : - výdaje na pořízení investic (reprodukce majetku)	
Osobní náklady	116 050 000,00 Kč
- rozpis : - náhrady v souvislosti s úrazy a nemocemi z povolání	1 300 000,00 Kč
- rozpis : - ostatní osobní výdaje (kalkulováno i pro MEPO, servisní skupiny a VAT)	750 000,00 Kč
- rozpis : - příspěvek za službu v zahraničí (průměr na jednotku - 1 600,- Kč /osoba a den)	114 000 000,00 Kč
Provozní náklady	171 955 750,00 Kč
- rozpis : - výdaje na stravování (potraviny a zajišťované stravování)	pozn. 1 62 745 600,00 Kč
- rozpis : - výdaje na přepravy (přeprava osobní, přeprava nákladní, včetně LPH pro přepravy)	pozn. 2 35 900 000,00 Kč
- rozpis : - výdaje na materiál + nákup ND (včetně spec. výstroje)	pozn. 3 19 500 000,00 Kč
- rozpis : - výdaje na služby + údržba a oprava techniky, revize (včetně pobytových nákladů dle uzavřených smluvních ujednání)	pozn. 4, 5, 6, 7 34 910 150,00 Kč
- rozpis : - náklady na nákup PHM (PHM k zabezpečení provozu pozemní techniky)	pozn. 8 3 900 000,00 Kč
- rozpis : - náklady na nákup munice	pozn. 9 0,00 Kč
- rozpis : - náklady na obnovu bojeschopnosti jednotky	15 000 000,00 Kč

CELKEM (Kč):

288 005 750 Kč

POSKYTNUTÍ POMOCI DO ZAHRANIČÍ

(pro případy mírových a záchranných operací)

<u>Vyžadující resort (orgán):</u>	<u>Termín nasazení:</u> 1/2018 až 1/2019	<u>Stát (region):</u> Lotyšská republika
<u>Název operace, typ:</u> eFP v Lotyšské republice		
<u>Vyčleňovaná jednotka:</u> Minometná četa		
<u>Počet osob:</u> do 40 osob	<u>Předpokládaná délka nasazení:</u> 12 měsíců (1 rotace)	

KALKULACE

Náklady na pořízení HIM a NHIM	0,00 Kč
- rozpis : - výdaje na pořízení investic (reprodukce majetku)	
Osobní náklady	27 420 000,00 Kč
- rozpis : - náhrady v souvislosti s úrazy a nemocemi z povolání	1 000 000,00 Kč
- rozpis : - ostatní osobní výdaje (kalkulováno i pro MEPO, servisní skupiny a VAT)	500 000,00 Kč
- rozpis : - příspěvek za službu v zahraničí (průměr na jednotku - 1 600,- Kč /osoba a den)	25 920 000,00 Kč
Provozní náklady	46 084 900,00 Kč
- rozpis : - výdaje na stravování (potraviny a zajišťované stravování)	pozn. 1 14 266 368,00 Kč
- rozpis : - výdaje na přepravy (přeprava osobní, přeprava nákladní, včetně LPH pro přepravy)	pozn. 2 13 000 000,00 Kč
- rozpis : - výdaje na materiál + nákup ND (včetně spec. výstroje)	pozn. 3 7 900 000,00 Kč
- rozpis : - výdaje na služby + údržba a oprava techniky, revize (včetně pobytových nákladů dle uzavřených smluvních ujednání)	pozn. 4, 5, 6, 7 8 018 532,00 Kč
- rozpis : - náklady na nákup PHM (PHM k zabezpečení provozu pozemní techniky)	pozn. 8 1 400 000,00 Kč
- rozpis : - náklady na nákup munice	pozn. 9 0,00 Kč
- rozpis : - náklady na obnovu bojeschopnosti jednotky	1 500 000,00 Kč

CELKEM (Kč):

73 504 900 Kč